

**СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І
МЕНЕДЖМЕНТУ**

Затверджено Вченою Радою:

Східноєвропейського університету
економіки і менеджменту

«11» 03 2020 р.

Протокол № 6
Ректор Є.О. Шамара

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**

Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування
Спеціалізація	«Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітній ступінь	БАКАЛАВР

Розглянуто та схвалено
на засіданні Приймальної комісії ВНЗ
«СУЕМ»

Протокол № 4 від 10.03 2020 р.

Відповідальний секретар ПК

Ю.Ю. Сиволап

Черкаси 2020

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	3
ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ	4
Завдання з дисципліни «Фінанси»	4
Завдання з дисципліни «Страхування»	6
Завдання з дисципліни «Банківська система»	8
ЗМІСТ ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ ДЛЯ АБИТУРІЄНТІВ ЩО ВСТУПАЮТЬ ЗА НЕСПОРІДНЕНИМИ СПЕЦІАЛЬНОСТЯМИ.....	11
Завдання додаткового вступного випробування	11
СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ.....	13
Критерії оцінки відповіді на теоретичні питання	13
Порядок переведення загальної отриманої кількості балів у традиційну систему оцінювання.....	14
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ	15
З дисципліни «Фінанси».....	15
З дисципліни «Страхування».....	15
З дисципліни «Банківська система»	16
Додаткового вступного випробування.....	17

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Метою проведення вступних випробувань є забезпечення конкурсних засад при зарахуванні в СУЕМ на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра за напрямом підготовки «Фінанси, банківська справа та страхування» шляхом виявлення рівня підготовленості абітурієнтів за загальноєкономічними дисциплінами.

На навчання на перший (зі скороченим терміном навчання) або другий курс допускаються особи, які мають середню спеціальну освіту за напрямами «Фінанси, банківська справа та страхування», «Оціночна діяльність».

На навчання на другий (зі скороченим терміном навчання) або третій курс (з нормативним терміном навчання на вакантні місця) приймаються особи, які здобули освітній ступень молодшого спеціаліста за напрямами «Фінанси, банківська справа та страхування», «Оціночна діяльність».

Вимоги до рівня знань і умінь вступників. Особи, що прагнуть навчатись на ОР «Бакалавр» за скороченою програмою повинні:

- знати закони і нормативні акти України;
- проявити уміння користуватись методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їх риси та форми виявлення;
- використовувати актуальні фактичні та статистичні дані, матеріали останніх подій в економічній та фінансовій сфері в країні та за її межами;
- правильно розкривати зміст категорій та законів;
- демонструвати здатність висловлення та аргументування власного ставлення до економічних процесів;
- правильно виконувати тестові завдання;
- впевнено володіти практичним матеріалом.

Умови участі у вступному випробуванні. До вступного випробування допускаються особи, що оформили у належному порядку документи, надані їм у приймальній комісії, дані про попередньо здобуту освіту яких відповідають усім поставленим вимогам та які виявили бажання взяти участь у вступному випробуванні.

У ході вступного випробування використовуються такі **форми контролю знань і умінь вступників**:

- відповіді на теоретичні питання;
- розв'язання задач;
- співбесіда.

Форма проведення вступного випробування. Вступні випробування проводяться у письмовій формі. На підготовку письмових відповідей надається дві академічні години. Підготовка відповідей – в академічній аудиторії в присутності членів екзаменаційної комісії.

Письмові відповіді повинні бути акуратно і розбірливо написаними ручкою на спеціально проштемпельованих аркушах формату А4 (виданих безпосередньо на початку випробувань). На кожному із аркушів студентом зазначається номер варіанту завдання та прізвище, ім'я та по-батькові абітурієнта.

Завершується вступне випробування усною співбесідою абітурієнта з членами екзаменаційної комісії.

За результатами комплексного письмового іспиту та співбесіди здійснюється зарахування абітурієнтів.

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

У програму вступного випробування з метою діагностування знань і умінь вступників включено наступні навчальні дисципліни:

- фінанси;
- страхування;
- банківська система.

За структурою вступні випробування складаються з наступних елементів, які входять до кожного з білетів:

- теоретичні питання: до кожного з білетів входить 3 теоретичних питання;
- задачі: до кожного з білетів входить 1 задача.

Перелік теоретичних питань з дисциплін включених до програми; вихідні дані для розрахункових задач зазначено нижче.

Завдання з дисципліни «Фінанси»

Перелік питань

1. Сутність фінансів і фінансових ресурсів.
2. Функції фінансів та їх взаємозв'язок з іншими економічними категоріями.
3. Фінансова система та її склад.
4. Державні фінанси України.
5. Фінансове планування. Зведений баланс держави.
6. Сутність, види і форми фінансового контролю.
7. Бюджет як економічна та юридична категорія та фінансовий план.
8. Бюджетна система й бюджетний устрій.
9. Бюджетний процес і його елементи.
10. Класифікація доходів і витрат державного бюджету.
11. Джерела та методи формування доходів бюджету.
12. Бюджетний дефіцит і його фінансування.
13. Зміст та завдання бюджетно-податкової (фіскальної) політики.
14. Поняття, сутність та класифікація податків.
15. Характеристика основних податків, що сплачуються підприємствами.
16. Економічна сутність та призначення цільових фінансових позабюджетних фондів.
17. Місцеві фінанси у фінансовій системі країни.
18. Державний борг і управління ним.
19. Поняття, функції та класифікація страхування.
20. Страхові фонди, їх види і призначення.
21. Поняття, функції та учасники страхового ринку.
22. Поняття та зміст валютно-фінансових відносин.
23. Формування та використання валютних фондів державою.
24. Фінансові ресурси підприємств, їх класифікація.
25. Особливості фінансів підприємств, що діють на принципах комерційного розрахунку, та підприємств, що фінансуються бюджетом.
26. Фінансова політика держави та фінансове право.
27. Державне регулювання страхового ринку.
28. Класифікація грошових надходжень підприємства.
29. Виручка від реалізації продукції, її розподіл та планування.
30. Поняття прибутку, його значення для функціонування підприємства.

Розрахункові задачі

Задача 1.

За наведеними даними (тис. грн) визначте податок на додану вартість і суму ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету.

1. Товари, відвантажені покупцям у звітному періоді – 840,0.
2. Донарахування податку на додану вартість за результатами перевірки у звітному періоді – +15,0.
3. Вартість придбаних матеріальних цінностей, які включаються у витрати виробництва – 165,0.
4. Вартість придбаних основних фондів у звітному періоді, що підлягають амортизації – 95,0.

Задача 2.

Підприємство в рахунок своєї заборгованості перед банком оформлює вексель на три місяці під 40% річних. Банк, купуючи комп'ютерну техніку на суму 10600 грн. через два місяці після оформлення векселя, розрахувався з фірмою «Х» цим векселем.

Якою була первісна вартість векселя? Яку суму отримає «Х» від підприємства, інкасуєчи вексель після закінчення терміну його дії?

Задача 3.

Під який процент підприємство погодиться отримати кредит, якщо сьогодні йому необхідно залучити в обіг додатково 100 000,00 грн., а через три місяці воно може повернути 122 500,00 грн.?

Задача 4.

Марії зараз 25 років. Вона хоче, щоб, коли їй виповниться 65 років, вона почала отримувати виплати в розмірі 350 000 грн щорічно впродовж 15 років. Яку суму їй потрібно вкласти або інвестувати перед своїм 26-літтям? Процентна ставка на вклад чи інвестицію на весь час дорівнює 12%.

Задача 5.

Ви відкрили депозит на суму 50 000 грн на 3 роки. Річна процентна ставка – 18% з капіталізацією процентів. Проценти нараховуються щоквартально та виплачуються наприкінці строку депозиту. Яку суму ви отримаєте наприкінці другого року від банку? Яким буде процентний дохід?

Задача 6.

Працівнику за поточний місяць нарахована заробітня плата – 4860,00 грн. . Також надано кошти на відрядження - 1200,00 грн. Визначити суму єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування платника податку, суму податку на доходи фізичних осіб та суму до видачі працівнику.

Задача 7.

Акція номінальною вартістю 510 грн. придбана на фондовій біржі за 820 грн. і через рік реалізована, що дозволило її власнику повернути 25 % інвестованих коштів. Ставка дивідендів – 18,5 % річних. Визначте курс акцій на момент продажу.

Задача 8.

Визначте крос-курс шведської крони до норвезької крони SEK/NOK за умови якщо: SEK/USD = 0,1524; NOK/USD = 0,1690.

Задача 9.

Розрахувати темп інфляції в поточному році в порівнянні з базовим роком, а також зміни реальних доходів населення, якщо відомо, що індекс цін базового року складав 130%, поточного – 110%, номінальний доход зріс на 25%.

Задача 10.

Визначити нарощену суму грошей та суму нарахованих відсотків за простим та складним відсотком через 8 років, якщо первісна вартість грошей – 90 тис. грн., щоквартальна проста відсоткова ставка – 7,5 %, річна ставка складних відсотків – 21%.

Завдання з дисципліни «Страхування»

Перелік питань

1. Значення соціального страхування в системі соціального захисту населення.
2. Види соціальних послуг та матеріального забезпечення за загальнообов'язковим соціальним страхуванням.
3. Страхові фонди загальнообов'язкового державного соціального страхування.
4. Моделі соціального страхування та їх характеристика.
5. Організація системи соціального страхування в Німеччині, Англії, Франції.
6. Система соціального страхування в США.
7. Польська системи соціального страхування.
8. Правові підстави державного регулювання соціального страхування.
9. Управління загально обов'язковим соціальним страхуванням.
10. Необхідність та принципи збору єдиного соціального внеску.
11. Державний реєстр загальнообов'язкового державного соціального страхування, його основні завдання.
12. Державна політика в сфері охорони здоров'я.
13. Принципи та функції медичного страхування.
14. Обов'язкове медичне страхування.
15. Добровільне медичне страхування.
16. Необхідність та сутність страхування на випадок безробіття.
17. Функціональні аспекти ринку праці в Україні.
18. Управління страхуванням на випадок безробіття.
19. Види матеріального забезпечення та соціальні послуги.
20. Порядок розрахунку матеріального забезпечення в страхуванні на випадок безробіття.
21. Сутність, необхідність та принципи пенсійного забезпечення.
22. Суб'єкти загальнообов'язкового державного пенсійного страхування їх взаємозв'язок.
23. Рівні пенсійної системи в Україні.
24. Види пенсійного забезпечення їх характеристика.

25. Джерела формування та використання коштів, що спрямовуються на пенсійне забезпечення.

26. Організація та порядок здійснення управління в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

27. Найвні альтернативи щодо запровадження обов'язкового медичного страхування.

28. Поняття про Пенсійний фонд України.

29. Функції зберігача Накопичувального фонду.

30. Сутність медичного страхування у сучасному розумінні.

Розрахункові задачі

Задача 1

Розподіліть відповідальність за покриття збитку між страховими компаніями. Майновий об'єкт було застраховано в чотирьох страхових компаніях на такі страхові суми: 500000; 200000; 300000; 400000 грн. При цьому страхова оцінка застрахованого об'єкта становила 500 000 грн., а сума збитків завданих пожежею відповідає дійсній вартості.

Задача 2

Страхова сума становить 10000 грн., безумовна франшиза – 15%. Розмір збитків – 1 500 грн. Визначте розмір страхового відшкодування.

Задача 3

Майно вартістю 1150000 грн. застраховано на 550000 грн. Визначте величину страхового тарифу, якщо нетто-премія становить 950 грн., а навантаження до нетто-премії – 25%.

Задача 4

Автомобіль вартістю 1100000 грн. застраховано за пропорційною відповідальністю на 75%. У результаті страхового випадку збитки встановлені в обсязі 720900 грн. Визначте розмір страхового відшкодування, якщо страховим договором передбачена безумовна франшиза 9% від страхової суми.

Задача 5

Страхова сума становить 240000 грн. Договором страхування передбачена умовна франшиза «вільно від 2%». Визначити страхове відшкодування, якщо фактичний збиток склав: 1) 15000 грн.; 2) 2000 грн

Задача 6

Визначити максимально можливий розмір кредиту під індивідуальну забудову, який може видати страхова компанія у межах викупної суми фізичній особі, що уклала договір страхування життя, за умови, що річна страхова премія складає 10000 грн., час дії страхової програми 10 років, в тому числі від початку укладання договору минуло 5 років. В структурі страхового тарифу 65 % нетто-ставка, решта навантаження.

Страховиком сформовано довгострокових резервів на суму 1400 тис. грн., видано позик – 50 тис. грн, норматив видачі позик не більше 10 % від наявних резервів.

Задача 7

Страховий портфель зі страхування майбутнього врожаю перестрахований у поточному році за договором ексцедента збитковості

Страхові платежі – 1650 тис. грн.

Страхові виплати – 1880 тис. грн.

Пріоритет цедента – 105%

Ексцедент – 120 %

Визначити форму перестраховування і частку участі перестраховика у покритті поточної збитковості.

Задача 8

На основі принципу контрибуції розподіліть відповідальність за покриття збитку між страховими компаніями за умови, що майновий об'єкт було застраховано чотирьох страхових компаніях, у тому числі у першій - на 40000 грн, у другій – на 10000 грн, у третій – на 20000 грн, у четвертій страховій компанії – на 30000 грн . При цьому вартісна оцінка застрахованого об'єкта становила 40000 грн

Задача 9

Розрахувати частоту страхових подій, коефіцієнт кумуляції ризику, збитковість страхової суми та складність збитку, якщо кількість застрахованих об'єктів становить 145000, їх загальна страхова сума – 95000 тис.грн., зафіксоване число страхових подій – 6400 , кількість пошкоджених (знищених об'єктів) – 7550, сума виплаченого страхового відшкодування – 12000 тис.грн.

Задача 10

Розрахувати тарифну ставку із страхування професійної відповідальності аудиторів, використовуючи такі показники: експертна оцінка ймовірності настання страхового випадку – 0,004; середня страхова сума – 140,0 тис. грн.; середнє відшкодування в разі настання страхового випадку – 35,0 тис. грн.; кількість договорів – 175; імовірність на перевищення можливих відшкодувань над зібраними внесками – 0,85; частка навантаження в структурі страхового тарифу – 12,5%

Завдання з дисципліни «Банківська система»

Перелік питань

1. Сутність банківської діяльності.
2. Види банків у банківській системі.
3. Інституційна структура банківської системи.
4. Моделі банківських систем та їх особливості.
5. Етапи та особливості формування і функціонування банківської системи України.
6. Закономірності виникнення і розвиток центральних банків.
7. Статус, структура та діяльність Національного банку України.
8. Порядок створення банку в Україні.
9. Реорганізація банків, її види та методи.
10. Поняття ринку банківських послуг, його структура та основні учасники.
11. Антимонопольне регулювання банківської системи.
12. Класифікація банківських ризиків.
13. Управління активами-пасивами банку: сутність та цілі.

14. Різновиди оцінки банківського капіталу.
15. Організація та функціонування системи ризик-менеджменту в банках.
16. Міжнародні фінансові центри та міжнародний банківський бізнес.
17. Стабільність банківської системи та системний ризик.
18. Банкрутство банку: причини та наслідки.
19. Антикризове управління банківською системою.
20. Банківський нагляд, його завдання та принципи організації.
21. Фінансовий моніторинг в банку.
22. Міжнародні стандарти банківської діяльності.
23. Система страхування (гарантування) депозитів та проблема морального ризику.
24. Формування ресурсної бази банку.
25. Основи організації розрахунків в банку.
26. Соціальна відповідальність банківського сектору.
27. Банківські об'єднання: їх суть, види та тенденції розвитку в Україні.
28. Форми безготівкових розрахунків та їх характеристика.
29. Кредитні операції комерційних банків.
30. Операції комерційних банків з цінними паперами.

Розрахункові задачі

Задача 1

Статутний капітал нового банку становить 105 млн. грн. і сформований за рахунок: грошових внесків акціонерів у розмірі 90 млн. грн.; на 15 млн. грн. - передачі приміщення де буде розташовано банк. На день укладання установчого договору офіційний курс становив: 1 євро – 29,95 грн. та 1 дол. США – 27,8 грн. Вкажіть чи мали місце порушення при формуванні статутного капіталу банку і якщо так, то поясніть які конкретно, приймаючи до уваги, що банк збирається здійснювати свою діяльність на території всієї України.

Задача 2

Банк здійснив емісію акцій номінальною вартістю 55 грн. і загальною кількістю 150 тис. штук. З них 75 тис. було реалізовано за ціною 60 грн. за одну акцію. Визначити розмір статутного фонду та емісійного доходу банку від емісії акцій.

Задача 3

Ризик-менеджер працює у банку, 270 млн. грн. активів якого мають середню дюрацію (строк до погашення) 3 роки, а 270 млн. грн. пасивів – середню дюрацію 1,5 роки. Спрогнозуйте, що відбудеться з власним капіталом банку за всіх рівних умов, якщо відсоткові ставки зростуть на 7,5 пункти.

Задача 4

Банк контролює активи з фіксованою ставкою на суму 60 млн. грн., чутливі до зміни відсоткової ставки активи на суму 110 млн. грн. При цьому пасиви з фіксованою ставкою становлять 95 млн. грн., а пасиви, чутливі до зміни процентної ставки активи – 80 млн. грн. Визначте за допомогою геп-аналізу, що станеться з прибутком банку, якщо відсоткові ставки виростуть на 7 пунктів.

Задача 5

Банк знаходиться на межі банкрутства й розглядає два варіанти інвестицій з відповідним доходом та ризиком: 1) 150 тис. грн. або 200 тис. грн. з вірогідністю 0,5 та 0,5; 2) 120 тис. грн. або 100 тис. грн. з вірогідністю 0,5 та 0,5. Розрахуйте очікуваний дохід від альтернативних варіантів інвестицій та визначте розмір необхідного доходу для уникнення банкрутства, за умови що необхідно отримати дохід 200 тис. грн..

Задача 6

Зобов'язання банку склали 254 млн.грн, в т.ч. зобов'язання до запитання - 55млн.грн., з кінцевим строком погашення до 30 днів– 24 млн.грн. Активи банку, зважені на коефіцієнти ризику склали 153 млн.грн. Сума загальних активів – 246 млн.грн., в т.ч. кошти в касі – 4 млн.грн., кошти на коррахунках у НБУ та в інших банках – 43 млн.грн., кошти строком до 30 днів – 10 млн.грн. 33 Визначте значення нормативу миттєвої ліквідності та зробіть відповідні висновки.

Задача 7

Зобов'язання банку до запитання склали 518 млн.грн. Активи банку, зважені на коефіцієнти ризику склали 763 млн.грн., сума загальних активів – 1396 млн.грн., регулятивний капітал банку – 62 млн.грн. Визначте значення нормативу адекватності регулятивного капіталу / платоспроможності (Н2) та зробіть відповідні висновки.

Задача 8

За оцінками сума витрат державного бюджету на вихід із банківської кризи складає 20 млрд гр. од. в поточному році, 25 млрд гр. од. – у наступному і 35 млрд гр. од. через рік. При цьому, середньорічна процентна ставка протягом наступних 2 років складе 10%. Визначте загальну суму, у яку обійдеться банківська криза за даний трирічний період в номінальному вираженні, а також в приведеному до теперішньої вартості з урахуванням фактору часу

Задача 9

Об'єм грошової маси в країні склав на кінець року 55 млрд грн. На початку року центральний банк зробив емісію в розмірі 1 млрд грн і установив норму обов'язкових резервів у розмірі 12 %. Який буде об'єм грошової маси в країні?

Задача 10

Банк має таку інформацію: розмір кредиту – 12 тис. грн; термін дії кредиту – 2 роки; річна ставка процента – 17 %, місячний дохід позичальника 3 150 грн, місячні витрати 1 550 грн. Визначити: Суму складних процентів. Розмір боргу клієнта банку. 3. Коефіцієнт платоспроможності фізичної особи, якщо погашення кредиту виконується рівними частками.

ЗМІСТ ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ ДЛЯ АБІТУРІЄНТІВ ЩО ВСТУПАЮТЬ ЗА НЕСПОРІДНЕНИМИ СПЕЦІАЛЬНОСТЯМИ

Метою проведення додаткового вступного випробування є забезпечення конкурсних засад при зарахуванні в СУЕМ на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра за напрямом підготовки «Фінанси, банківська справа та страхування» студентів неспоріднених спеціальностей, шляхом виявлення рівня підготовленості абітурієнтів за загальноекономічними дисциплінами.

У програму додаткового вступного випробування з метою діагностування знань і умінь вступників із загальноекономічних дисциплін включено наступні навчальні предмети:

- економіка підприємств;
- менеджмент;
- маркетинг.

Завдання додаткового вступного випробування

1. Класифікація підприємств (за сферами діяльності, за формами власності, за кількістю працюючих, за юридичним статусом та формами господарювання).
2. Об'єднання підприємств: асоціації, корпорації, консорціуми, концерни та інші.
3. Господарські товариства (товариства з обмеженою відповідальністю, з додатковою відповідальністю, повні, командитні товариства, акціонерні товариства (приватні та публічні)).
4. Порядок створення нового підприємства.
5. Стадії розвитку підприємницької фірми.
6. Виробнича структура підприємства.
7. Планування, організація, мотивація та контроль як функції управління підприємством.
8. Принципи управління підприємством.
9. Переваги та недоліки економічних, організаційно-розпорядчих (адміністративних) та соціально-психологічних методів управління.
10. Організаційна структура управління підприємством.
11. Типи організаційних структур управління, їх переваги та недоліки.
12. Внутрішнє середовище функціонування підприємства.
13. Маркетингові дослідження ринкового середовища.
14. Складові маркетингового комплексу підприємства.
15. Маркетинговий менеджмент як сучасний тип управління підприємством.
16. Планування необхідного обсягу виробництва та рівня його забезпеченості виробничими потужностями.
17. Якість і конкурентоспроможність продукції (послуг).
18. Аналіз показників виробничої програми підприємства.
19. Сутність та завдання управління персоналом.
20. Сутність та роль кадрової політики.
21. Суть і розвиток соціальної відповідальності.
22. Еволюція корпоративної соціальної відповідальності.
23. Особливості формування сучасної моделі менеджменту в Україні.

24. Основні закони і закономірності менеджменту.
25. Характеристика інтегрованих підходів до управління: процесний, системний та ситуаційний підходи.
26. Зовнішнє та внутрішнє середовище організації.
27. Сутність відповідальності та етики у менеджменті.
28. Поняття і характеристика комунікацій.
29. Сутність та класифікація методів менеджменту.
30. Управлінське рішення як результат управлінської діяльності.
31. Циклограма підготовки, прийняття і реалізації управлінських рішень.
32. Види планування та їхній взаємозв'язок (стратегічне, тактичне, поточне планування)
33. Поняття, суть і процес стратегічного менеджменту.
34. Суть операційного менеджменту.
35. Формування операційної стратегії підприємства.
36. Поняття контролю та його місце в системі управління.
37. Види управлінського контролю: попередній, поточний, заключний контроль.
38. Поняття та загальна характеристика керівництва.
39. Функції конфліктів та підходи до їх вирішення.
40. Підходи до оцінки ефективності менеджменту в організації.
41. Системи показників економічної, організаційної та соціальної ефективності менеджменту, їх склад і методи визначення.
42. Прогнозування ринку споживачів: теорія і практика.
43. Сегментація ринку споживачів: теорія і методи реалізації.
44. Конкурентоздатність товару і напрямки росту.
45. Цінова політика фірми в ринкових умовах господарювання.
46. Збутова політика фірми.
47. Сучасна концепція маркетингу і методи її реалізації.
48. Система маркетингової інформації; методи і схеми використання.
49. Моделі поведінки споживачів.
50. Концепції управління підприємством у ринкових умовах.
51. Конкурентна боротьба в маркетингових стратегіях.
52. Аналіз нових можливостей фірми.
53. Сучасні інструменти маркетингової політики комунікацій.
54. Прямі торгові операції і методи їхньої реалізації.
55. Непрямі торгові операції і методи їхньої реалізації.
56. Посередницькі торгові операції і методи їх реалізації.
57. Реклама: сутність, можливі цілі та види.
58. Асортиментна стратегія та її напрямки.
59. Інтегральний показник конкурентоздатності товару.
60. Ринкове середовище підприємства.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Оцінювання знань студентів, що складають вступні випробування, здійснюється за 100-бальною системою з наступним переведенням у традиційну чотирибальну систему для фіксації загальної оцінки в нормативних документах.

Максимальна кількість балів: перший блок (теоретичне питання) – сімдесят п'ять балів, другий блок (задача) – 25 балів.

Вступне випробування з наведених вище дисциплін за спеціальністю “Фінанси, банківська справа та страхування” оцінюються за системою ЄКТС. Основою для визначення оцінки є рівень засвоєння студентами матеріалу, передбаченого освітньо-професійною програмою.

Сумарна оцінка за кожне питання державного екзамену виставляється на основі середньої арифметичної балів, що виставлені членами державної екзаменаційної комісії.

Критерії оцінки відповіді на теоретичні питання

Критерії оцінки теоретичних питань:

Бальне значення	Зміст критеріїв оцінки
22 – 25	Студент правильно, повно та аргументовано розкрив питання, продемонстрував вміння самостійно аналізувати теоретичний матеріал, володіє термінологією і викладає матеріал логічно.
18-21	Студент достатньо повно розкрив суть питання, володіє термінологією, але назвав не всі риси, ознаки або види явища, процесу, інституту, теорії, категорії, проблеми, не до кінця розкрив зміст понять, допустив деякі неточності, які були виправлені ним при відповідях на додаткові питання і не вплинули на правильне розуміння змісту питання.
14 – 17	Студент у цілому розкрив суть питання, відповідає аргументовано і загалом правильно, володіє термінологією, але назвав не всі теорії, функції, риси явища, інституту, процеси, допустив декілька помилок, які не вплинули на правильне розуміння суті питання.
10 – 13	Студент не до кінця розкрив основний зміст питання, деякі суттєві риси, явища, поняття. Проблеми розкрив частково, допустив певні помилки та неточності, які свідчать про його не повне розуміння сутності питання, недостатньо володіє термінологією.
6 – 9	Студент не до кінця розкрив зміст питання, не повністю визначив його істотні аспекти: риси, функції, види, форми тощо, допустив помилки принципового характеру, слабо володіє термінологією.
1 – 5	Студент не достатньо розкрив зміст питання, не вміє його аналізувати і не може послідовно і логічно викласти, допустив суттєві помилки, не володіє термінологією.
0	Студент не розкрив зміст питання, не зумів його проаналізувати і послідовно і логічно викласти, допустив хибні думки, не володіє термінологією.

Критерії оцінки розв'язання задач

Бальне значення	Зміст критеріїв оцінки
10	Студент дає повну, вичерпну відповідь. Вона складається з правильного арифметичного результату; доцільного і логічного теоретичного обґрунтування виконаних розрахунків; правильного посилання (за необхідністю) на відповідні законодавчі та нормативні акти.
35-43	Студент розв'язує задачу правильно, але не формулює наприкінці розв'язку висновок за результатами розрахунків, неправильно округлює результати.
26-34	Студент розв'язує задачу без теоретичного обґрунтування виконаних розрахунків; теоретичне обґрунтування зроблене, хід розв'язання правильний, але є арифметична помилка у розрахунках або розрахунки проведено неохайно.
17-25	Студент розв'язує задачу, але у ході розв'язку допускає ряд помилок, неохайно оформлює роботу,
8-16	Студент розв'язує задачу без зазначення та аргументування формули, в ході розв'язку є помилки.
1-7	Студент розв'язує задачу неправильно, але зазначає правильні формули для розрахунку чи методику вирішення задачі
0	Студент не розв'язує задачу через брак часу або бажання.

Порядок переведення загальної отриманої кількості балів у традиційну систему оцінювання

Після перевірки відповідей вступних випробувань проводиться сумування балів за кожний з пунктів екзаменаційного білету і перерахування загальної суми балів у загальну екзаменаційну оцінку за такою шкалою:

Шкала оцінювання		
За національною шкалою	Кількість набраних балів	За шкалою ЄКТС
відмінно	90–100	A
добре	82-89	B
	75-81	C
задовільно	67-74	D
	60-66	E
незадовільно	36-59	FX (з можливістю повторного складання)
	1-35	F (з обов'язковим повторним курсом)

Письмові роботи – відповіді на екзаменаційні питання – передаються в директорат інституту економіки і менеджменту СУЕМ.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

З дисципліни «Фінанси»

Базова:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР
2. Бюджетний Кодекс України № 2456-VI от 08.07.2010
3. Закон України „Про Державний бюджет України” на відповідний рік. Закони України//Відомості Верховної ради України або Офіційний вісник України.
4. Податковий кодекс України. Із змінами, внесеними Законами України № 2856 – VI) від 23.06.2017 року.
5. Кремень О.І., Кремень В.М. Фінанси Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2018. 412 с.
6. Романенко О.Р. Фінанси: Підручник. К: Центр навчальної літератури, 2014. 312с.
7. Фінанси. Підручник / [І.О. Лютий, С.Я. Боринець, З.С. Варналій та ін.]; за ред. І.О. Лютого. К.: Вид-во Ліра-К, 2017. 728 с.
8. Фінанси : підручник. / за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. 2-ге вид. переробл. і доповн. К. : Знання, 2012. 687 с.

Додаткові джерела:

9. Боринець С.Я. Теорія та практика світових фінансів / С.Я. Боринець. К.: ВПЦ «Київський університет», 2016. 350 с.
10. Булгакова С.О., Василенко Л.І. та ін. Державні фінанси: навч. підручник для студ. ВНЗ. К.:АВТ, 2014. 389с.
11. Варналій З.С. Податкова система: підручник / З.С. Варналій, М.В. Романюк. К.: Знання України, 2019. 567 с
12. Національні фінанси: підручник / В.І. Грушко, О.С. Наконечна, О.Г. Чумаченко; за ред. В.І. Грушка; ВНЗ "Ун-т економіки та права "КРОК". К.: ВНЗ "Ун-т економіки та права "КРОК", 2017. 656с.
13. Рекуненко, І. І. Практикум із курсу "Фінансовий ринок": для студ. економічних спеціальностей усіх форм навчання. Суми : СумДУ, 2018. 162 с.
14. Фінансово-економічна грамотність: підручник: у 2 частинах / авт. кол.; за редакцією д-ра екон. наук, проф. Жихор О.Б., д-ра екон. наук, проф. Димченко О.В. К.: Кондор, 2017. Частина 1.: Основи національної економіки, економіки регіонів та фінансової системи України. – 800 с.
15. Фінанси, гроші та кредит: навч. посібник. / [К.Д. Гурова, О.Л. Шелест, І.В. Колупаєва]. Х.: Світ Книг, 2015. 672 с.

З дисципліни «Страховання»

Базова:

1. Закон України „Про страхування” № 85/96 ВР від 07.03.1996р
2. Мамчур Р.М. Страхування : навч. посібник. К. : «ЦП «Компринт», 2016. 172 с.
3. Михайленко О.Г. Посібник до вивчення дисципліни «Страховання». 2 - е видан., перероб. і допов. Дн-ск: ДНУ, 2016. 156 с.
4. Мрачковська Н.К. Страхування: навч. посіб. К. : ЦП "Компринт", 2015. 225 с

5. Страхування: навч. посіб. / Т.А. Говорушко, В.М. Стецюк; за ред. Т.А. Говорушко. К.: Львів: «Магнолія 2006», 2014. 328 с.
6. Страхування: підручник. /Горбач Л.М., Кадебська Е.В. К.: Кондор-Видавництво, 2016. 544 с.
7. Фисун В. І., Ярова Г. М. Страхування. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 232 с.
- Додаткова:**
8. Александрова М.М. Страхування: навчально-методичний посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / М.М. Александрова, О.М. Петрук, К.К. Уллубієва. Житомир: ЖДТУ. 2011. 184 с.
9. Базилевич В. Д. Страхування: практикум : навч. посіб./ В. Д. Базилевич, Р. В. Пікус, К.С. Базилевич, О. Ф. Філонюк, Н. В. Гудима; ред.: В. Д. Базилевич; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. 2-ге вид., переробл. і доповн. К. : Знання, 2011. 607 с.
10. Баранов А. Л. Фінанси страхових організацій. Практикум: навч. посіб. М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ "Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". К. : КНЕУ, 2012. 215 с.
11. Долгошея Н.О. Страхування в запитаннях та відповідях: Навч.посіб. К.: Центр учбової літератури, 2010. 3178 с.
12. Міждисциплінарний словник зі страхування та ризик-менеджменту / Р.В. Пікус, Н.В. Приказюк, О.М. Лобова та ін.; за наук. ред. проф. Р.В.Пікус. К.: Логос, 2015. 508 с.
13. Страхова справа: підручник / О.Д. Вовчак. К.: Знання, 2011. 391 с.
14. Страхування: лабораторний практикум. / Р.В. Пікус, Н.В. Приказюк, Г.Ю. Тлуста, А.С. Шолойко, О.М. Лобова. К.: Логос, 2014. 208 с.

З дисципліни «Банківська система»

Базова:

1. Закон України “Про банки і банківську діяльність” : за станом на 7 грудня 2000 р. № 2121-III // Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Закон України “Про Національний банк України” : за станом на 20 травня 1999 р. № 679-XVI // Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Банківська система: навч. посіб. / (С.А. Кузнецова, Т.М. Болгар, З.С. Пестовська); за ред.. С. А. Кузнецової. К.: “Центр учбової літератури”. 2014. 400 с.
4. Банківська система: підручник / [М.І. Крупка, Є.М. Андрушак, Н.Г. Пайтра та ін.]; за ред. д.е.н., професора М.І. Крупки. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 556 с.

Додаткова:

5. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV.
6. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV.
7. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків України // Постанова Правління НБУ від 28.08.2001 р. № 368.
8. Методичні рекомендації щодо вдосконалення корпоративного управління в банках України. Затверджені постановою Правління Національного банку України від 28 березня 2007 р. № 98.
9. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями: Постанова Правління НБУ від 30.06.2016 р. №351.

10. Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах: Постанова Правління НБУ від 11.06.2018 р. №64.
11. Банківська система: практикум: навч. посіб. / [З.М. Васильченко, О.В. Тригуб]; за ред. д-ра екон. наук, проф. З.М. Васильченко. К.: ЦП «Компринт», 2017. 316 с.
12. Банківські системи зарубіжних країн: навч. посібник / П.В. Мельник, Л.Л. Тарангул, О.Д. Гордей. К.: Алерта, 2010. 586 с.
13. Прасолова С.П. Банківські операції: навч. посіб. та практ. К.: «Центр учбової літератури», 2017. 568 с.
14. Пуховкіна, М. Ф. Центральний банк і грошово-кредитна політика: навчально-методичний посібник / М. Ф. Пуховкіна, Т. П. Остапишин, В.С. Білошапка ; Мін-во освіти і науки України, КНЕУ. 4-е вид., перероб. і доп. К. : КНЕУ, 2010. 312 с.
15. Юнацький М.О. Центральний банк та грошово-кредитна політика: Опорний конспект лекцій. ДонНУЕТ ім. М. Туган- Барановського, 2018. 305 с.
16. Монетарна політика: теоретико-методологічні аспекти: навч. посіб. / С.В. Глущенко ; Нац. ун-т «Києво-Могилян. акад.». Київ : НаУКМА, 2017. 63 с.

Додаткового вступного випробування

1. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. К.: Кондор-Видавництво, 2016. 378 с.
2. Балабанова Л.В. Маркетинг : підручник. Вид. 3- те, перероб. і допов. Київ : КНЕУ, 2015. 543 с
3. Біловодська О.А. Маркетинговий менеджмент: навч. посіб. К.: Знання, 2015 332 с.
4. Бочко О. Ю. Основи планування діяльності підприємств невиробничої сфери : навч. посіб. К. : Ліра-К, 2014. 218 с.
5. Гиль О. О. Економіка та організація діяльності об'єднань підприємств : навч. посіб. К. : Ліра-К, 2015. 248 с.
6. Економіка малого підприємства : навч. посіб. / Т. Г. Васильців, О. І. Іляш, Н. Г. Міценко ; за ред. д-ра екон. наук Т. Г. Васильціва. К. : Знання, 2013. 446 с.
7. Маркетингова цінова політика. Навч. посібник [Ларіна Я.С., Барилевич О.М., Гальчинська Ю.М., Рафальська В.А., Бабічева О.І., Рябчик А.В. та ін.]. Харків.: Діса-плюс, 2016. 208 с.
8. Міжнародний маркетинг. Навчальний посібник [Бабічева О.І., Буряк Р.І., Боняр С.М. та інші] Суми: ТД «Папірус», 2015. 368 с.
9. Менеджмент: підручник / Г.В. Осовська, О.А. Осовський. вид. 4-е, перероблене і доповнене. К.: Кондор-Видавництво, 2015. 563 с.
10. Менеджмент: навч. посіб. / [Г. Є. Мошек, М.М. Ковальчук, Ю. В. Поканевич, та ін.]; за заг. ред. Г. Є. Мошека. К.: Ліра-К, 2015. 550 с.
11. Назарчук Т.В. Менеджмент організацій: навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 560 с.
12. Онлайн маркетинг от А до Я [Электронный ресурс] / Режим дост.: <http://online-marketing.com.ua/>
13. Основи менеджменту і маркетингу : підручник / О. А. Карлова, С. І. Плотницька, М. К. Гнатенко. Харків : Друкарня Мадрид, 2016. 228 с.

14. Основи менеджменту. Теорія і практика : Навч. посіб. / Г.Є. Мошек, І.П. Миколайчук, Ю.І. Палеха, Ю.В. Поканевич, А.С. Соломко, О.В. Коваленко, Н.В. Коваленко, В.С. Ціпуринда, Г.П. Сиваненко, О.І. Белова; за заг. ред. проф. Мошека Г.Є. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 528 с.
15. Рекламний менеджмент [О.П. Луцій, Я.С. Ларіна, Л.В. Забуранна, І.О. Ковшова.]. К.: Вид-во Європейського ун-ту, 2014.
16. Щербань В.М. Маркетинг : Навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2016. 208 с.
17. Федоренко В.Г. Менеджмент: підручник [3-тє вид., перер. і доп.]. К.: Алерта, 2015. 492 с.
18. Яркіна Н.М. Економіка підприємства : Навч. посіб. Вид. 2-ге перероб. і доп. К. : Видавництво Ліра-К, 2017. 600 с.